

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek féléves és évi ára 10 pengő. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek féléves és évi ára 10 pengő.

April elejétől június fogytaig terjedő évnegyedes folyamára e' testvérlapoknak helyben borítéktalanul 2 fr. 40 kr. borítékosan helyben vagy postán 3 fr. 30 kr. — April elejétől december végeig terjedő 3 4 esztendei folyamára pedig helyben borítéktalanul 7 fr. 30 kr. borítékosan helyben vagy postán 9 pengő fr. előfizetést elfogadnak mind a két hazai k. postahivatalok, mind szorgalom- vagy gyorskocsi vagy más biztos alkalom által a **Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.**

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, előléptetések; halálozások; nemzeti színház és magyar politika; választások; N. urak' tiszaszabályozási ügyben. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Tolna, Bácsbodrog és Borsodmegyei közgyűlései; Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: magyar tudós társaság; magyar gazd. egyesület közgyűlésének folytatása; a dunatiszai csatorna ügy részvényeseihez.)

Külföld (Portugália, Anglia, Franciaország, Belgium, Olaszország, Törökország) Ertesítő.

MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

Ócs. s. ap. kir. fels. f. e. mart. 27kei legfensőbb határozatánál fogva gr. Festetics Albert bel. tit. tan. s. bold. József főhg. nádor főudvarmesterét Leopold rend közép. Kisfaludy Jánost a nádori huszárvezédi ezredesi s. néhai elhunyt József-nádor segédét mint szinte annak udv. orvosát Würtler József k. tan. az említett leopold-rend vitézi keresztjével díszesítetik. méltóztatott. (W. Z.) Továbbá

Ócs. s. ap. kir. felsége Topalovich Márk ternjanei alisp. és plebánost, brodi főesperessé kinevezni. Borbóla M. előst nagyváradi gör. egyesült kanonokot, peturipapát címével díszesíteni — Muehlich Pált zágrábi cenzor-rá és könyvvizsgálóvá kinevezni legkegy. méltóztatott.

A' ngyu magy. kir. udv. Kamara Daniélis Antalnak felsőbányai kir. bányahivatali és helyettes bányabírói állományát kinevezetése által meg. rült díjaz. fogalomgyakorló állomásra Breuer Jenő díjtalan fogalomgyakorlót; továbbá a Rézbányán meg. rült k. bányahivatali s. helyettes bányabírói állomásra Balás Adólk. bányagyakorlót — a Nagy-Kanisán meg. rült sóhivatali állomásra Balerna Ferencz eddigi pesti k. sóhivatali m. z. mestert alkalmazta, mely utóbbi tiszti állomás legfelsőbb rendelnél fogva megszüntetik — továbbá Búzás László nyugalmaztatása által meg. rült baracska ispánságra Schvanda Jánost palánki tiszartórági írást — végre a szatmari k. skánia- és szatmari-hivatalnál Pruzsinzky Sándornak első m. z. állomásra Ernst Józsefet a mármaros k. kamragazgatóságánál számolói gyakorlót érdemesíté.

Szalaia Antal, zombori kamragazgatósági ülnök, f. évi martius 12kén meghalálozott.

Nemzeti színház

és magyar politika.

Sokan különösnek fogják e' címet találni; mások nemzeti féltett kincsünk, „a magyar színház” újabb érzékeny megtámadtatását fogják gyanítani sorainkból's megborzadnak előre. Nyugodjanak meg, egyáltalában ily borzozató tervek nem forral agyunk, mindössze is egy kis eszmerectionalis vágy véletli a' tollat kezeinkbe, hogy figyelmeztessük az illetőket némelyekre, miknek nemcsak a' színház ügyében, de a' magyar közéletben is hasznát vehetik, feltéve, ha jószándéku szavainkat úgy értik meg absque ira et studio, mint mondva vannak. —

Mult nyáron egy nyilatkozat jelent meg a' magyar lapok hasábján aláírva az ellenzék néhány notabilitásaitól, melyben komoly lecke adatik a' magyar hírlapirodalomnak a' miatt, hogy a' nemzeti színház dolgában's különösen még az országos igazgató személyét is közvetve érintőleg élesebben nyilatkoznak, azt megtámadják, és képzelt vagy valódi hiányait kérlelhetlen seigorról, eszélytelen modorral tállják a' közönség elibe. stb. A' sors úgy akarta, hogy e' nyilatkozat épen egy kitünő kormányhivatalnok társaságában jusson kezeinkbe's esetleg o' olvasó előttünk némely töredékeit; s midőn az aláírt nevek után a' ezikkől némelyeket kiolvastott azon kis változtatással, hogy a' ezikkől előforduló „országos igazgató” helyett mindig „a' kormány” szót's a' „hírlapirodalom” helyett „az ellenzék” nevet használta, én nem tudtam bámulatomban: hányadán vagyok.

Hogy a' tisztelt olvasónak meglepetésünkről képzete legyen, ide igatunk néhány töredéket azon kis tréfás változtatással, mint előttünk olvastatték, eligazodásul a' változtatásokat feltűnőleg nyomtatjuk:

„Mintán csaknem — ezek a' nyilatkozat szavai — az egész ellenzék megegyezni látszik abban, hogy a' kormány helyzetét minél kiállhatatlanabbá tegye, kötelességünknek éreztük felszólalni, részint tiltakozólag, nehogy valaki ezen balszemű megrohanásokba az egész országot behálóvaldottnak vélje, részint hogy az ellen-

zék e' t, a' mennyiben buzgósa által tulragadtatik, működése kimaradhatlan eredményre figyelmeztessük.” —

„Mindenek előtt egy dolog iránt kell eligazodnunk. Ha valaki azt mondja, hogy a' nyilvános pálya emberének késznek kell lenni mindenemű észrevételek meghallására s viszont hogy a' közönség mindenik tagjának joga van, a' z ellenzéknek pedig kötelessége is, a' közügyek's azok kezelése fölött ellenörködni, semmi szónk ellene; de ha valaki ezen ellenörködéshez elégségesnek tartja a' szónok i' viszketeget, szabad játékot enged minden apró vagy rossz szenvedélynek; ha ezen ellenörködésben úgy vél leghívebben eljárhatni, hogy a' közügyek kezelőit minden lépten akadályozza; ha segédkezek nyújtása helyet a' kormány megállhatását lehetetlenné teszi, akkor mi ezen eljárás iránt nem vagyunk egy értelemben. A' vélemények egyben és másban eltérők lehetnek ugyan, de az ellenzéknek, ha rendeltetés szerint akar hatni, minden egyes ügy iránt eléggé felvilágosodottnak's erősnek kell lenni, hogy igazságos legyen!” —

„Miért túrja a' főnök ezen méltatlan meghurezolatást? Dicsőségért? igen de gyalázattal fizettetik. Haszonért? ezt állitni neveltség es. Kötelesség-érzetből? Igen! de azt hallja minduntalan, hogy nem képes vagy nem akarja teljesíteni. Tehát tisztá, önzetlen, meg nem rendíthető ügyeszeretből, mely végre meg fogja hozni az érdemelt dicsőséget? Igen, ezt hiszszük mi is. Bizonyosan ez az, mi őt eddig fentartotta sikamlós pályáján, de ennek is határa van. Apró, de folytonos feszegetések által fel lehet dűlni az alapot, mellyen áll, ki lehet fárasztani a' legkitűróbb lelket is.”

„S most nézzük az országot. Az gyéren van beavatva a' kormányzási dolgok rejtelmeibe, rendszerint mohón vagy legalább vizsgálatlanul beveszi az ellenzék által tudtára adott botránnyokat, ezeknek elibe függeszti azon hibákat, miknek szem- és fültanuja volt, s ezen adatok száma százszorozatik, azon rejtelmes (igen gyakran) semmiségek által, miknek hitelt adni kész.”

„Az eredmény világos: egy jobb érzelmű's akaratu főnök kedvét szegvén, népszerűségét az ország előtt megrendítvén, állását lehetetlenné tesszük's üresen hagyjuk a' helyet, mellynek czélzerű betöltése a' legnehezebb feladatok egyike.”

„Akarjuk e' ezt? Ha igen, úgy nagy felelősséget vállaltunk magunkra. Isméretes körülményünk tiltják e' könnyelműséget.”

„A' hibákat pedig rójuk meg oly hangon és szellemben, hogy az ügynek jó szolgálatot tegyünk, mi nem könnyű ugyan, de tiszta's értelmes ügyeszeret mellett nem is lehetetlen. Ha megrovásainkat ügyeszeret vezérlendí, nem leendünk folyvást igazságtalanok.”

„Ohajljuk, hogy e' nyilatkozatunk jó néven fogadtassék; nem vitatkozni akartunk, csak figyelmeztetni's követelésünk csak nézeteink helyessége's okaink erejéig hat. Mi nem az ellenzék ellenörködési jogát támadtuk meg, csak az eljárás hibákat rójuk fel, s azon figyelmeztetéssel rekesztjük be nyilatkozatunkat, hogy az ellenzéknek nemcsak a' kormány irányában kell ellenőrséget gyakorlani, hanem egymás irányában is; s ezen ellenörködés az ellenzék hitele érdekében leginkább azokat illeti, kiket függetleneknek ohajtunk tartatni.” —

Mutato nomine így szól a' nyilatkozat. S midőn ez így előttem olvastatték, ki festheti le bámulásomat, midőn ellenzéki notabilitások firmája alatt egy érélyes philippicáthalok olvastatni, a' kormány méltatlan megtámadtatása, elkedvetlenítettése, megzsibbasztása's több efféléiről. Ez oly meglepő volt előttem, hogy mohón nyulván a' lapok után, csak akkor ábrándultam ki, mikor láttam, mikép nem a' magyar politikáról, de a' magyar színházról; nem a' kormányról, de a' színház orsz. igazgatójáról van szó. — Ez már más, gondolám magamban.

E' nyilatkozat-kiadáskor valóban igen különös téren pillantám meg amaz igen tisztelt hazafiakat, mert ók, kiknek nagyobb része a' közállományi dolgokban oly kérlelhetlen gáncsoló, melly ama nagy szinpad coulissái mögöl minden gyanított titkot, minden képzelt botlást kiszokja ki-

áltani, egyszerre a' szinpadi coulissák titkai kikürtölése miatt vesztü türelmét, és eszélyt, kiméletet, méltányt követel a' nemzeti színháznak, mit közülök némelyik majd mindig megtagad a' kormánytól. Mi osztoztunk nézeteikben's velők éreztünk: midőn a' nemzeti intézetnek kiméletlen megtámadtatását, az országos igazgató elkedvetlenítettését, hatálya megzsibbasztását, tekintélye csökkentését nemzeti bűnnek nyilatkoztatták; — csak azt nem tudtuk megfogni egészen: miért ne lenne ez épen az a' kormány irányában — mihelyt méltatlanság — mint bűn a' színház igazgató ellenében!

Mi például őszinte kegyelettel tekintünk nemzeti színházunkra; senki nem méltányolhatja inkább mint mi a' magyar művészet's dramai literatura rövid idő alatti előlépéseit, mit főleg nemzeti színházunknak tulajdonítunk; az országos igazgató személyét senki jobban nem tisztelheti, érdemeit eredményekből mérjük, erélyét tényekből, ügyességét számokból — miknek ellenmondani nem lehet — ismerjük; azonban ha eléáll Czako Zsigmond, kinek mind tehetségét mind állását tudjuk, mellyek neki annyi alkalmat nyujtanak a' coulissák titkaival megismerkedni, s már most ő azt állítja: mikép a' nemzeti színház benső életében volna még sok javítani, sok változtatni való's ott még némely hiány's ferdeség burjánzik a' virág közt, bizony sem több sem kevesebb nem jut eszünkbe, mint hogy annyi elvitathatlanul szép eredmény mellett, miket az országos igazgató két évi kormányzása után e' nemzeti intézet emelkedésében felmutathat, nem tehetett meg még mindent; s marad ezutánra is tennivalója elég, eszünkbe jut igen természetesen, hogy egy collossalis kormány bonyodalmin teljesen uralkodni's azt minden salakjaiból kitisztítani nem egy pár év könnyű feladata.

Hogy a' rövid két év alatt a' színház ingó ügyei jobb karba jöttek, a' művészek szinpadon jobban jutalmaztatnak, színházunk látogatottabb, kívül belül esinosodik, ezek tagadhatlan, senki által kétségbe nem vont tények; miért kell tehát kétségbe esnünk, ha az mondatik, hogy még léteznek hiányok a' színház belsejében, mellyek még az országos igazgató érélyes gondját igénylik. Ez nem egyéb, mint természetes; s ha Czako nem mondaná is, könnyen elképzelhető dolgok. Mi azt esudálnók's hinni nem tudnók, ha valaki állitná, miszerint színházunk annyi ingás után már is elérte a' javíthatóság tetőpontját. Hogy abban sok igazitni való van's marad még, ezt nem esudáljuk sőt hiszszük, a' melly ügyes kéz a' felszámolt eredményeket teremteni bírta, embere lesz a' többi hiány kipusztításának is.

S kivált mi magyarok, kik alkotványos életünket, a' nyilvánosságot annyiszor felemlegetjük; kik úgy sovárgunk a' szabadsajtó után; kik a' vélemény — és szólásszabadság született bajnokainak hiszszük magunkat; — és különösen az ellenzék, melly ezek körül annyi jogot igényel magának's gyakorol többet, mint helyeselhető: mi magyarok's az ellenzék fogé türelmetlen lenni, felháborodni, indulatba jóni, ha ezen jog ellene is gyakoroltatik? az fogé Czako ellen felzudulni, hogy vakmerészkedett elmondani mit vélt? és felháborodni a' lap ellen, melly hasábit számárra megnyitá? Ez volna ám a' szép szabadelvűségi comoedia!

Ezek után mi őszintén csak kettőt ohajtanánk:

Egyik az, s — ezt az országos igazgató ismert férfias jellemétől bizton várhatjuk — hogy ő felszólalások által, mellyekkel az országos intézetet saját napi sajtónk külön szellemben kíséri, meg ne zavartassa magát; vélemények által — miket egy angol miniszter megmosolyogna — el ne kedvetlenítették; sőt inkább feleljen mindig tényekben mint eddig; ha hiányokról olvas, vegye szokott erélyével komoly vizsgálat alá's folytassa ernyedetlenül rendezési, javítási munkáját's tegye mit jónak lát ne holnap, de ma mert ha elkedvetlenül, elzsibbasztás vagy épen, ha jó vagy balvélemény sodrából kitanoríthatná, ez nem férne meg lovagias jellemével. Neki az ország bizodalma tevé kezébe egy nemzeti fontos intézet sorsát, de ezzel kiállitá egy-szersmind a' nyilvánosság szinpadára. Kormányzásáról's az intézetről, mellyet vezet, szólni fognak, és szólni kell is. Ez a' kormányzó sorsa, mitől ő sohasem rettenhet vissza.

Másik ohajtusunk: hogy az ellenzék, melly egy szin-

ház igen fontos kormányzása iránt annyi kiméletet méltányt 's eszélyességet követel, szerintünk is igen helyesen; vigye át e' doctrináját más t érre is, t. i. hol egy állomány sokkal fontosabb kormányzásáról van szó, ne mutasson türelmetlenségi, felháborodási gesticulatiókat, ha soraiból valakivel történik is oly valami, mit az szokott oly bómértékben osztogatni másoknak, kiknek feladata sokkal nehezebb, állása sokkal bonyolultabb; 's végre olvassa meg, kérjük változtatott nevekkel fenebbi manifestumát, mely valóbantele van csupa országlati bölcseséggel, 's a' mi mindig elvünk volt, hitesse el magával is elvégre, hogy az igazság Pálra nézve — igazság marad Péterre is. Y.

Válasz N. urnak a' tiszaszabályozási ügyben.
A' „Hetilap“ f. évi 129dik számában, a' tiszaszabályozási ügyben egy pár szó intéztetik hozzám. Nem hagyhatom e' pár szót felelet nélkül.

Először is köszönetet mondok azon szíves feltételeért N. urnak, miszerint rólam azt tartja: hogy én inkább binni, mint gondolkodni szeretek. Illy bevezetéssel tudjuk, kik szoktak élni. — Élnék azok, kik okokban nem bővelkedvén, illetén gyanúsítással pótolgatják azt, mi tőlök megtagadtatott. —

Hogy Paleocapa az általa javalt töltéseket, kiadott munkájához csatolt helyzeti térképre fel nem jelölé, aziránt N. ur meg nem ítöközik, ha Paleocapa emlékiratát figyelemmel átolvassa, mert hiszen ekkor megértette volna, hogy Paleocapa csupán szakértői véleményt kíván értekezésében nyújtani, nem pedig részletekig vitt 's megállapított tervezetet. — Paleocapa a' szabályozási elveket hozá tisztába; ez volt ezéja, ezért hivatott meg; az alkalmazás ellenben annak feladata, ki a' Tiszaszabályozás végrehajtó főmérnöke. — A' töltéseket tehát egy előre a' térképbe rajzolni nem vala szükséges; de tekintve a' t é r k é p m é r t é k é t nem is eszközölhető, kár ennél fogva illetén alaptalan vádakkal fontoskodni. Hígye meg N. ur, hogy a' töltésvonalak olytán elhelyezése, miszerint helységek az ártérbe ne essenek, igen is lehetséges, 's ez iránt ön már rég tisztában volna, ha Paleocapa véleményét elfogulatlanul átolvasni bírná. Hogy Paleocapa emlékiratában csupán töltésekről értekezik, az nem áll. Hát az átvágásokról nem értekezik? Paleocapa barátja az átmetszéseknél is, de a' Tiszánál nagyobb súlyt helyez a' töltésekre.

Furesán vagyunk a' Tisza vize mennyiségével! ... Vásárhelyi ur mérési szerint az 105,000 Lámur szerint ellenben 500,000 köblábot tenne! — A' különbség szörnyű nagy. Pedig Vásárhelyi is szakértő volt; Lámur is az. Ebből az következik, hogy a' Tisza vize legnagyobb mennyiségét m e g h a t á r o z n i — miután az erre vonatkozó adatok biztos beszerzése oly sok nehézség 's körülményességekkel jár -- nem oly könnyű dolog, mint N. urnak látszik; 's hogy a' számított vízmennyiséget nem kell szentírásnak tartani. N. ur még is azt tartja, hogy az 500,000 köbláb szakértőileg van meghatározva, a' 105,000 ellenben nincsen szakértőileg (!) Ezt persze azért teszi, mivel sok vízre van szüksége.

Már Lámur mérnök ur, kiadott röpiratában, sokkal szerényebbe tanítványánál. Ő esalhatlanságot nem követel, hanem ezt mondja: „a' Tiszába ömlő 's azt alkotó folyamok vízemésztését következőképen g o n d o l n á m f e l v e h e t n i.“ 'S itt elősorolja gondolom szerint az egyes folyók víz-mennyiségét. — Igaz ugyan, hogy gondolatja azon méréseken 's számításokon alapszik, melyeket az Ung vizénél tett. Mi azonban egyes vízre áll, nem áll ugyanazon arányban mindenikre, miután a' vízmennyiség a' vízvidék sajátosságától, minőségétől tételeztetik föl. — Igy kisebb, de kopasz vízvidék sokkal több vizet szolgáltat ugyanazon eső- 's hőmennyiség után, mint nagyobb, de fával, bokorral benőtt; azután egyik vízvidék homokosb talaju, melegebb, ennél fogva hamarabb olvaszt, mint más, mely talán inkább szirtes, agyagos, szóval hidegebb; végre, az olvadás ideje sem egyidőbeli, általános, hanem függ a' különböző vidékek fekvése, magassága 's az időjárástól 'stb. — Mindezekből az következik, hogy egyes folyók körül tett mérések 's tapasztalásokból biztosan az egészre következtetni épen nem lehet. —

Lássá N. ur, én minden mérés nélkül bátor vagyok azt tartani, hogy a' Lámur által szolgáltatott vízmennyiség tulságos. Részint a' feljebb elősoroltak, részint saját e' tárgyra vonatkozó nézetem szerint. Én ugyan is azt tartom, hogy semmi nemű folyónak sem igen lehet kétszer- harmadfélszerre több vízmennyisége, mint a' mennyi az anyamederben lefoly. Mert ha ennél több volna, ugy az anyameder nem sokáig volna ott, a' hol van; hanem áttétetnék oda, hol a' nagyobb vízmennyiség foly. Már pedig a' Tisza anyamederében folyó vízmennyiség, N. ur számítása szerint is 100,000 köbláb körül forog! —

Eddig még mindenütt, hol folyamokat szabályoztak töltések által, azt keresték főleg 's azután is indultak a' töltéshez elhelyezésével, hogy t. i. minő magasságban járnak

valólag a' vizek. Minden folyón találtak helyek, hol a' meder magasb partoktól környezetvén, a' beléje jövő egész vízmennyiséget kiöntés nélkül levezetni képes. Illy helyek ime azok, hol a' mérnök magának a' vizmagasságra nézve adatokat szokott gyűjteni; továbbá, minden folyónál látni való a' kitörő 's melléken folyt vízszapolásnak szélessége, határa; ez ime ismét azon hely, hol a' biztosan járn szerető ember, az ártér szélességére nézve keresgéli adatait öszsze! ... S N. urnak e' természetes modor nem megyen fejébe! Nem tehetek róla; nincsen kifogásom ellene, arra kérem csak, hogy a' vízmennyiség kiszámítását ne hígye minden kételyen felül álló dolognak. Hisz a' közép sebhességnek pontos meghatározása is tudja, mily szigorú körülméktést igényel. — Egyes folyó vagy pataknál megengedem, hogy jóformán pontosan meghatározhatni a' vízmennyiséget; de tagadom kerekén, hogy ugyanezt eszközölni lehetne egy egész olytán roppant t érre nézve, minő a' Tisza völgyének pár ezer m. földre menő vízvidéke. Illy esetben, nem marad hátra más, mint tekintetbe venni azt: vajjon minő magasságban folynak a' vizek minden egyes folyónál valólag 's ezután kell k i i n d u l n i a' töltések magassága meghatározásánál. — És ime, e' tekintet az, melyet Paleocapa szemben tartani ajánl; jól tudván, hogy másképp a' biztosság hasonlíthatlanul kevesebb.

Hát csak nem hiszi N. ur, hogy az ártér is való valamire? Persze, ez is egyike azon bubusoknak, melyben ügyének oly jó eszközt tervezett feltalálhatni. Szeret N. ur a' Póra, a' Rhenusra hivatkozni, holjónak látja, épen ugy mint a' hazatérő vén katona, minden okadat, motivatio nélkül. E' passiója ellen sincsen kifogásom; hisz az egész dolog izléstől függ 's magában véve ártatlan portéka. De még is furesa, hogy csak épen a' Tisza azon egyetlen folyó, melynek ártére épen mire sem való. Más vizeknél ez másképp van; nevezetesen a' Rhenusnál is Amelung szerint — mely folyam pedig szinte jó adag vízmennyiséget nyer a' havasokból — többre becsülik a' nyári töltések által védett, de iszapoltáknak kitett t érre, a' főtöltések mögötti nem iszapolt t érnél. Valóban furesa emberek azok a' Rhenus-mel-lékiek! !

A' mit a' földárta nézve mond N. ur, az csak mondván van, de okadatolva nincsen. Paleocapa saját állítását 's nézetét okokkal támogatván, meg fog engedni N. ur, ha inkább annak, mint N. ur becses f e r m a n j á n á k h o d o l o k.

Hogy az a' mostani Tisza, T. Újlak vagy Verécskétől Csongrádig 110 m. f. volna, most már kerekén tagadom. Utána néztem. — Minden rendetlen kanyarának megtartásával sincsen annyit; azok átszelésével pedig a' kikéltott hosszúság 57—60 m. földre csökkenthető; holott Lámur urnak feldicsért érvölgyi átmetszése ugyanezen pontok között — miután nyilegyenességben csak ezt sem fognák vihetni — bizony, köztünk maradt szókép legyen mondván — szinte rá megyen 40 mérföldesekére! ! És így kérem áson! a' 40 m. földnyi átmetszés minden észszerű előadás mellett is csak igen igen nagy időre képezne ki magát. Azután amott a' Tiszán a' czéltől, hogy említett pontok között, 60 m. földdel rövidítették a' folyás, csak 15 m. földnyi átmetszést kellene tenni; holott Lámur ur nagyszerű átmetszése 40 m. földre menne.

Mi N. urnak számításait illeti, aziránt nem vesztegetek szót. — Hisz már annyiféleképen számítottak önök, hogy az ember szinte eszmőrt kap számításaiktól. Számítsanak isten nevében! csak arra ne számítsanak, hogy tapasztalt ember számításainak hitelt adand.

Azokra nézve pedig, mik N. ur cikkében személyemre vonatkozva sértőleg hoztak föl, sértéssel nem felelek, sőt keresztényileg bocsátok meg, reménylén, hogy N. ur higgadt órában maga is megbüntetendi azokért önmagát 'stb. —

Ezek után ugy hiszem nem fogja N. ur rossz néven venni: ha jelen enyelgésnek véget vetek. Tegyük is 's ne vesztegessük a' becses időt. — Én szívesen lemondok kegyed irányában a' t é r i t ő ö r m é r ő l. K o r i z m i e s L á s z l ő.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Egy nagyjövöltu irodalombarát nem régiben igen jóra való keresetmóddal tanított bennünket megismérkedni, ugyanis eő kegyének kedvenc foglalatossága: nyakába ölteti a' világot 's városról városra járván, minden legyvertelen embert, kit orozva, kit szemtől szemben megtámadni 's hordván magával mintegy huszonöt e l ő f i z e t é s i ívet azoknak ha egyikére nem, a' másikára statari aliter 's brachium útján aláírtni, mi ha nem sikerülne, akkor boszúból saját lérczműveinek kiadványaival ajándékozni meg a' megközelíthetlent, mi is természetesen viszon-ajándékot húz maga után. Azok csak jól járnak, kik így egyre vagy másra előfizetnek, 'ök százszor boldogok, mert soha sem fogják látni a' kérdéses könyveket: de bezzeg a' kik kész könyveket kapnak! azok semmiképen ki nem kerülnek a' halálos melancholiát 's az életgyilkos megúnását; ha ugyan rossz látumok ama könyvek elolvasására vezérli szegény fejeket.

Minap korán reggel egy fiatal barátunknak, ki régóta betegesen fekszik, különös reggeli látogatója akadt. Kopognak ajtaján, az felnyílik, felnyílnak az ő szemei is az álomból 's im

egy feketére festett koporsó nyúlik be az ajtón, roppant fehér koponyák festve oldalára. A' hámuló ifjunak eként mutatá be a' hivatlan vendéget a' czipelő ember: „Itt van a' koporsó.“ — „Kösz nöm alássan, de nem szoktam vele élni!“ kiáltott az iszonyu omentől hanyatt rémülő ifju ur. — A' czipelő ember ekkor vevé észre, hogy az ajtót eltévesztette 's nem az igazinak hozta a' koporsót.

Komárommegyében Almáson husvét hetében a' helybeli kőfaragó mestert saját veje pisztollyal keresztül lötte 's e' vértett után önmagát három egymásután tett lövéssel fosztotta meg életétől. Hogy az illetők tulságos sajnálkozását mérsékeljük, tudtul adjuk, mikép ama kőfaragómester e' yszersmind pesti ház ur.

P. városban nemrég kénégennyel tétetvén kísérletek egy zsugorodott lábú szabólegény vétetett operatio alá. Iszonyuan hozzá volt varrva a' lélek; ahg lehetett kiverni belőle; végre nagynehezen sikerült a' műtét. Lábát ugyan szerencsésen elvágták; hanem a' szabólegény maga meghalt. ... De azért a' lábát szerencsésen elvágták.

Sz - n nemrégiben egy kétfejű esibét mutogattak. Ez luxus egy esibétől, pedig azért épen nem divat. Nálunk meg embereket mutogtatnak fej nélkül 's szarvakkal. Es ez nem luxus, hanem azért divat.

Pestnek egyik „mincrum gentium“ vendéglőjében monstrosus nyulak szoktak a' szőnyegre (tulajdonképen az abroszra) kerülni, vagyon azoknak tud illa félfőnyí hosszúságú farkok. Nálunk az ilyen nyulakat macskáknak szokták nevezni.

Jön a' tavasz! E' napokban már fecskéket is láttunk. Oh boldog fecské! Sem országot sem hazátok nektek. Semmi bajotok a' megyei rendszertel 's a' centralisatióval. A' hol megfáztok, odább álltok onnét, 's a' hoi nincsen többé mit enni, szedtek a' sátorfát 's repültök más országba, mely tücskökben 's l'gyekben gazdagabb 's sem constitutio, sem ősi szilvafák emléke nem gaszítja kebleteket, oh boldog fecské!

Pótléku Szatmárul még amul tudósítottunk, hogy a' csengeri hidat is elsodrotta Szamosjege 's ája, pedig alig mult hat éve, hogy újonnan építette a' ns megye. Mind a' szatmár-városi mind a' csengeri, óriási faezőlopókön állott 's ügylátszik, míg ives vagy boltozatos hidra nem teendnek szert valódi szakértő által az illetők — 's Szamosukat kellőleg nem fékezendik, addig tartósságra nem is számíthat hídjára nézve sem a' ns megye sem Szatmár város.

Hatalmas vendég van városunkban! — Hatalmas úr. — Kinek nevét mindenki mélyesges tisztelettel bocsátja ki ajkain, 's hatalmát nincsen, ki nem tagadni, vagy pedig parancsait teljesíteni késnek. Ki itéletet hoz, egyenlőt a' paloták 's a' gunyhók lakóira's kinek itélőszékétől nincsen főlebb hivatkozás. Nem készültek diadalvek számára, midőn közénk bocsátok-zék, nem mentünk elé üdvözölő szavalatokkal. Szomorú fáklvászene, szomorú harangszó, könyező szemek, fekete ruhák az ő udvari pompája. Ki volna e' szomorú fejdelem más, mint a' h a l á l? Napról napra fenyegetőbb arcot kezd öltetni a' kivált kórházainkban elhatalmazott typhus. Nem merjük a' napoként meghalálozotak számát kitenni. Semmi rang, semmi életkor nem tesz előtte különbséget. A' halál nem tanulta a' Corpus jurist, nem ismeri a' kiváltságokat. Incognito jár mindenhova. gyermekek, férfiak 's nők, rongyosak 's selyemben járók, ügyvédek 's üstfoltozók szolgabírák 's fűszerszamosak, katonaurak 's magok legközelebb ismerősei az orvosok, egyaránt megzédeltetnek akaratajára. A' halál népszerű fejedelem; — neki nincsen eléggé magas torony, eléggé mély börtön, honnan emberét elő ne hozza. E' napokban temettetének el Halász O. Pestmegye szolgabírája, Várady István hírneves ügyvéd, Piskovich J. a' Rökus-kórház igazgatója, halva fekszik Vahot Imrénék egyetlen kedv. figyermek, mindennit ijeszít a' halottak az élotek. Némelyek azzal vigasztalnak bennünket: hogy ez semmi egyéb mint közönséges forrolás. Annyi bizonyos: hogy e' hoszukezű, de rövid eljárású úrral tréfolni nem tanácsos. Akár félünk tőle, akár nem, akár dicsérjük, akár kérleljük, akár szépek vagyunk, akár nem: egy a' fizetés, halálb hoszú gödör: az utca kövén megdicsőülő napszamosnak úgy, mint az emeletes ház urának, ki őt udvarából kidobatta. A' halál a' communismus superlativusa, a' jogegyenlőség utópája. ... Tul rajta mind egyformán aluszunk, — mind egyformán megelégszünk sorsunkkal, 's nem panaszkodunk szomszédink ellen. ... Hanem azért csak még is jobb ide át lennünk.

Nagy zajt ütött (a' hol ütött) e' napokban vízteltt 's elvándorolt ifj. Szabó Pál nak valahonnét tengeren túlról írt (vagyis nyomtatott 's már jó ideje hozzánk is megérkezett) levele, melyben ünneplésen bevallja a' nemzet előtt vételt 's kéri a' bocsánatot. Sok szép poetikus phrasis jön e' levél folytán elő, ha Szabó Pál költői pályára szánta volna magát, tán több sikerrel járhatandott, mint a' kereskedelmű Hibáit e' vallomások bizonyára nem teszik jóvá. Irja hogy több kárt is tehetett volna a' nemzetnek, tomt mennyit tett, miért is részünkről köszönetet mondunk neki, hogy többet nem tett. Mondott szép szavai a' megtörtént eseményeket helyre nem hozhatják, ezeket csak tett feljitheteli el. Szép igéreiteire nem akarunk Catói grimaszokat vágni, hanem közönyösen elvárjuk azokat, a' nélkül: hogy számítnánk rájuk vagy kigunyolnók azokat. Gyűlöletünk nincsen ellene, jó atyja áldozatai adósai üldözö kezét kiengesztelék, de neve halva van e' honra nézve, ha újra föl akarja támasztani azt, legyen férfi 's ne sirjon 's ne essék kétségbe, 's ne emlegesse bűnbánatát, hanem legyen erős 's kezdje újra az életet; ember dolga elelni, férfi dolga fölkelni 's elviselni a' büntetést 's jóvá tenni annak okait. A' nemzet nincsen azon állapotban, hogy amnestiákat osztogathasson, egyébiránt képzelteti: hogy nem nyúzzák meg. Azon mesék, miknél fogva tettei motivát egy undokul elárult nőben akarja velünk feltaláltatni, szomorúk is, neveléségek is, 's ily férfiatlan, pehelyszakálú sirának vallomások a' leggyávább a' b r o n -jellemet rajzolják neve mellé. ☉

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

TOLNAMEGYE. Mult február-gyűlési tudósításomban erintém, miként nagyemlékü fens. nádorunkért az engesztelő miseáldozatok megtartására ő exca a pécsi megyés püspök kéretett meg; ki engedvén a bizodalmas meghívásnak martius 22dik napján azt a mindenek urának Szegzárdon a bánkodó megye k. és rrnek gyászit öltő jelenlétiükben bemutató. Gyászmise után Tolnamegyének gyászoló sokasága a gyűlésterembe vonult, hol a megnyitó beszéd után mlgos elnökünk ő excajának a pécsi püspöknek ezen szíves vonzalmát megköszönvén, számos éjzent idézett elő. Augusz Antal első alispánunk ezután a mult 1846ik évről a megye állását híven rajzoló jelentését terjeszté elő, mely magában foglalja a népességet, egészségi állapotot, termést, élelmezést, nevelést, adót és közmunkaerót, katonatartást, ipar- és kereskedést, hitelintézetet, utvonalokat, kormányzást, törvénykezést, rabok számát, közbátorságot, elemi csapást, urbéri ügyet és mindehez még némely javaslatokat függesztett. Maga nemében valóban remeknek mondható jelentés megyés püspök ő exca. indítványára kinyomatni s minden törvényhatóságnak azon kérelemmel, hogy illy hiteles kufforrásokon alapult állásukat szinte közlenék velünk, elküldetni rendeltett. Kivonatát ezen alispáni jelentésnek megküldeni nem akarom, kár lenne abból egy betűt kihagyni; de mihelyt megkaphatom, terjedelmes közlés végett felküldeni el nem mulasztom. Az ennek következtében kelt közhasznú végzemények inezek: Megyénkben levő házak minden helységben számmal fognak jeletetni. A lótenyészítés előmozdittatása tekintetéből választvány lón kinevezve, mely a somogyiakkal eziránt értekezék s elkészítendő tervét jövő gyűlés elibe terjesztendő. Az ágostai és görög nem egyesült szegényebb iskolákban kívántató könyvek megvásárlására 50pf. fogunk pénztárunkból kifiztetni. Minden községben a tanítók serkentetni fognak, hogy az e püspöki megyében már fenálló nyugdíjintézethez, jövedelmük biztosítása végett járuljanak. Egy postavonalnak Simontornyán keresztül Somogy vgye felé felállithatása tekintetéből, az előleges lépések megtételére első alispánunk elnökle alatt választvány nevezetett. A bonyhádi zsidók közt elharapozott azon mirigynek — miszerint hiteltelöjüket legalacsonyabb utakon kijátszani iparkodnak, elfojthatása az illető előjáróknak erkölcsi kötelességeikközé számítottat. Minden helységben a tűzvész elhárításra kellő készületek megszerzéséről a járásbeli főbirák fognak gondoskodni. 183% IV. t. cz. 7ik §ba b) alatt az adásvévéshez kívántató kellékek ekorig sem léptettek életbe; az 1840iki VIII. t. cz. 15ik §. értelmében az aszszonyi hozomány biztosításáról a jobbágyok mitsem tudnak; továbbá nem volt még példa, hogy a mvárosok és helységek ez időig rendőri büntetéseket a honi pénztár javára bekehüldöttek volna, ez okból az itt előszámlált törvények életbe léptetésének eszközlését a megye szigorú felügyelése által véli csak létesithetőnek. Ezután felvétellett Tormay Károly főorvosunknak fáradhatlan szorgalommal készült jelentése, melyhez egyszerűs mind ritka ügyességü táblák csatoltattak. (Annak kivonatát mai Társalkodónk adja.) R. I.

BÁCSBODROGMEGYE. Martius 25én. Folyó évi február 13kán főispáni elnöklet alatt tartott rendkivüli közgyűlést érdeklő tudósításomat a mart. 15én kezdett évnegyedes közgyűléssel azért kapcsolám egybe, mert nagy nádorunk érzékenyen fájlalt elvesztéseért szentelt emlékidő főünnepélye, a gyászmise, mart. 16ra halasztatott. Főispán ő mélt. fenérített rendkivüli közgyűlésen szomorú szózat- tal előterjeszté: hogy a milly örömmel foglalá el sok év lefolyta közben a k. és rr. díszes koszorúja közepett elnöki székét, épen oly mély szívifájdalom s gyászos szemléletek közt meghatott sebző bánattól érzékenyülve üli azt ma; mert e rendkivüli összejövetelnek rendkivüli esemény indoka t. i. fens. cs. kir. főbg József felejthetlen nagy nádor halála! Annál fájdalmas pedig a végzet által rendelt e halalsemény, mert várva várta a haza, örvendve ohajták a leghöbbszeretettel ragaszkodó megyék azon fényes találkozási napot, melyen köztisztelet-karolta nádorunk annyi nagyszerü eseménynyel dicső hivataloskodásának felszázada országosan ünneplendő levén, a viszszaidézhellen nagy halott a fels. királyszeék s hazánk iránt ötven évszakon keresztül kitüntetett halhatatlan érdemeit a legbüzzöb hála borostyánival dicsőülhetik küldötteik által. Am de a világ ura másképp rendelkezett e honboldogító drága élet fölött! őt a szeretettel, hazánk másodatját épen egy hónap előtt a gondviselés örök létre szólítván e' hont s a félig elárvult nemzetet, mely könyei közt ravatalára tette a bánat koszorúját, mély gyászba borítá! Kiemelvén tovább, miként a dicsőült hamvadóban nemesak első hivatalnokát, tizenegy országgyűlés elnökét, hanem első fiát is veszté e' haza, ki önboldogságát a haza s nemzet boldogításában, élvezetét honunk felvirágzásában lelve nagyságát a magyar nyelv, nemzetiségünk s alkotványosságunk kivívott nehéz küzdelmei után örökítvén, nagy félfukint tükörpéldakép fej-

zé be áldásos pályáját, azon hatalmas mondattal rekesztvén be a dicső elhunyt fölötti emlékbeszédét, mit Tacitus Agricoláról az utókornak följelölt: Quidquid ex Agricola amavimus, quidquid mirati sumus, manet, mansurumque est in animis hominum, in aeternitate temporum, fama rerum, nam multos veterum velut inglorios et ignobiles oblivio obruet, Agricola posteritati natus et traditus superstes erit. Átmenvén innét ő fels. fejedelmi böles választása magasztalására, mellyszerint fens. cs. k. István főbg Magyarországit. helytartójának keng. kinevezni méltóztatott, emlité, miként örvendhet a nemzet s a k. és rr. e' kinevezésén, hol a' fejedelmi akarat a' nemzet kívánatával oly szerencsésen találkozott. Ez emlités ünnepélyes tetszessel fogadtatván olvastatott ama két rendbeli k. intézvény, mellyek egyikében a' dicsőült nádor halála, másikában István főbgnek Magyarország helytartójává kineveztetése közöl- tetik. Ezek kihirdetése után a' m. főispán ur így nyilatkozott: „Nincs szándékom tt. k. és rr. a' teendőre nézve bármit indítványozni, legyenek azok e' nagy veszteség közepett a' rr. sérült sziveik érzelmeinek hálás kifolyásai.“ Ezek fonáln Z. J. th. érzékeny szavakkal bocsátkozott azon veszteségre, mely e' halál által az egész hazát sújtá. Előadásában híven tükrözé a' nagy halottnak évrajzaink nyomán emlékeztet a' multhól, kiemelvén a' háborus korszakból a' hon védelmében példás elszántságot, a' haza boldogítására tizenegy országgyűlésen a' tanácskozások élén bölcseséggel, az ipar s tudományok ágáiban, szóval a' hon anyagi és szellemi jóllétének alkotványos utoni kifejlesztésére munkás élte fogytáig ernyedetlenül tanusított érdemeit, s ezek hálás elismerése, a' hon jelen állása s jövedelmének fejtegetése után három indítványt tön, jelesen a' multra, felhívá a' rket özvegy nádorné Maria Dorottya és István főbg ő fenségöknek részvéttanusító felirással kijelenteni, hogy fájdalmok a' nemzet fájdalma, veszteségük a' nemzet vesztesége; jelenre: mellyben tette ösztönözö kedvező körülmények mutatkoznak, hálás felirást ő felségéhez István főbg kir. helytartóvá kineveztetéseért, valamint István kir. helytartóhoz is üdvözlő felirást; a' jövedőre, mellyben valószínű remények derülnek vonatkozván a' fejedelmi kegyelemre: a' jövő hongyülésre küldendő követeinknek már most utasításul adassék, hogy István főbgnek nádorrá választását minden törvényes módon eszközöljék. E' három indítvány egyhangulag elfogadtatván, a' gyászmise évnegyedes közgyűlésünk idejére tétetett által s annak másodnapján mély-gyászu ünnepélyvel szerelénk a' zombori szent- egyháza, hol az éneklésben mükedvelők jeleskedvén, másod alispánunk két kisasszonya érzékenyítő hangjaiban emelé szívünk bús érzelmeit a' nagy szendergő emlékéhez.

Első évnegyedes közgyűlésünkben a' kisgyűlésekből áitallt utdari rendeletek s k. intézvények kerülvén elő- leg szönyegre, olvastatott azon utdari rendelet, mellyse- rint M. I. úgy D.G. felpörössége alatt R.A. és R.P. özv. R.T. ellen e' megye szolgabirája előtt folytatott két szóbeli pör- ben az alperesek által eszközölt s folytatást rendelö or- szágbirói parancs, bár azt az eljáró biró elfogadta, mert a' parancs kitételei, a' k. rendelet érintése szerint nem állnak, k. feloldatott; e' kényes tárgy tudomásul vétetett. Ezt kö- veté N. S. ö z v e g y é n e k nemes M. A. ellen indított kereseti pörében érkezett k. utdari rendelet, melly- nél fogva, midön a' ns megye ellenszegülési esetben a' kar- hatalmat közgyűlésileg megtagadta, az legföb helyen ki- rendeltetik. Ez ügynél a' szóbeli perek birói elintézésére s formásági tárgyalására nézve élénk fejtegetésü szabályviták keletkeztvén, a' többség e' tárgyban újabb felirást határo- zott, mellyszerint egyenesen kijelentetik, miként a' kérdé- ses kereset szóbeli pörnek nem vétethetvén, az ellenszegü- lési perorvoslat törvényszerűsége miatt tagadtatott meg közgyűlésileg a' felperes által szorgalmazott karhatalom. Azon királyi intézvényre, mellyben S. P. katona vagyoná- ra nézve utasításul adatik, hogy ő mint katona javai tekint- tetében is ezredhatóság alá tartozik, elmésen fejtegette- tett, miként ingóságira és szállásozási állomásán találtató vagyonára nézve igen is ezredhatóság alatt áll, am de in- gatlan s másutt létező birtoki tulajdonára s ehözi jogaira nézve az illető földesuri hatóság alá tartozik, s miután az előterjesztett adatokból ez öröködisi ügynek már biróilag történt elintéztetése napfényre került, a' kérdésbeli pörirat- ok felküldendők.— Mohács városnál felállithatni szándéklott rév s ezt illető jogkérdésben érkezett k. intézvény azon vá- lasztványhoz, mely a' szekesői révállitás tárgyában mükö- dött, öszvetítő véleményadás végett utasítottat, megemlit- tetvén, miként e' rév azon nagyfotosságu kapcsolatnál fog- va is, miszerint Pécs és Mohács városok vasuttali öszszeköt- tetésére társulat alakult, kitünö figyelemre méltattatik. A' gözhajózási-társaság folyamodványára keletkezett intéz- vény, mellynél fogva a' dunai malmoknak az illető tulajdo- nosok által éjjeli lámpákkal ellátatása kívántatik, miután a' tetemes öszzegeket Magyarországitól kiszivárogtató s az utazók kényelmével s vagyoni biztosításával köllög

nemtörödő társulat keményen rovogattatott, pártoltatásra nem talált, s Bács rr. e' lámpák kiállithatását s gondviselé- sét a' nagyszerü társulat által ohajtják eszközöltet- ni. Somogy körlevele a' részek visszacsatoltatása tárgyá- ban, mert ennek törvényszerüleg eszközlése végett már fel- irtunk, tudomásul vétetett. Torda-Belső és közép-Szolnok Doboka-, alsó-Fejér megyék körleveleire, mellyekben Er- délynek magyarországit egyesülése pártoltatására buzdít- tatunk, miután élő törvény nem engedi a' törvényen kívüli közrehatást, országgyűlési tárgyalatás esetében adandunk utasítás. Borsodnak a' bevándorló idegenek korlátoztatá- sára felhívó körlevele ügyében országgyűlési intézkedésre hajlandóknak nyilatkozunk s e' fontos tárgy választvány- hoz utasítottuk.— Baranya keservésen előterjesztvén, hogy kebléből mult évben közel hatszáz pár lovat tolvajlottak el, szolgabiránk s csendbízósink legszigorubb rendelkezé- re utasítottak.— Nógrádnak a' Horvát Istvánféle könyvtár megvásárlása iránti körlevele, miután az e' tárgybani fölhi- vás már pártoltatást nyert, a' választványhoz tétetett át.— Sárosnak rüh és bujakór meggátlása iránti javaslata vá- lasztványhoz utasítottat. Baranyának a' bánta-szekesői rév iránti levele az e' tárgyban kiküldött választványhoz igazít- tatott. Zágrábmegyének a' kir. biztos ellen intézett s a' turopoljai gróf hivatalától felüggesztetése miatt panaszló körlevele még azon pártoltatásban sem részesült, hogy a' választványnál ünnepélyesen eltemetessék. Hoszszú sújtá- sos kitérőengések a' szilárd fontolás korszakában még a' tul- buzgók haldokló segérében sem találnak már heves pártfo- gásra.— Pest és Vasnak István főbg nádorrá választatása iránti buzdító levele, miután erre nézve már utasításunk van, tudomásul vétetett.— Sárosnak lelenc és örültek há- zával öszszekötve Pesten felállithatandó s József-nádor nevét viselendő országos kórház építendése iránti körlevele vá- lasztványhoz utasítottat.— A' hivatali vontatók s hetelök használásában galád viszszaelések födözötvetvén föl, ezután- ra egyedül a' tisztviselök és törvényszékre alispán által meghivatandó táblabirák nyugtatványa leend érvényes s a' nyomtatott utalványok, mellyekkel valódi gonoszságot üttek, érvényteleneknek határozatván, a' tisztviselök tar- tozandnak azokat tulajdon kezükkel irtni, s egész nevök ki- vésése által helyegzendő pecséttel hitelesíteni. Hetelő lo- vakat, mellyeket eddig a' kir. városokban tartani volt szokás, közgyűlés és törvényszéken kívül s ekkor is egyedül egy nap előtti megrendelésre, a' tisztviselökön kívül senki nem rendelhet. Egyébíránt a' közlekedés föntartása tekintet- ből táblabirák és honoratorok utalvány nélkül is— más u- tazók csak utalvány mellett—minden lótol pengő husz krajczárral számított fuvar kir. városokon kívül—előleges fizetés után—ezután is nyerendnek. April. 12től egy hétig fenyítő- s polgári törvényszék, május 3től két hétig kis- gyűlés, jelentéses fenyítő-polgári- s urbéri törvényszék— majus 31től egy hétig kisgyűlés, fenyítő és polgári törvény- szék; junius 21én évnegyedes közgyűlésünk leend. A' mar- hahus ára 13 krra emeltetett. Szabadkán pedig a' városi fő- ügyvéd utasítási kérelmére még két krajczárral fölebb azaz 15 krra szaporítottat.

BARSMEGYE. Ez évi rendes első évnegyedes gyű- lélsünk első alispáni elnöklet alatt tartatott s az élénk vi- ták tárgya Zágrábmegye tudósítása következtében, Tu- ropolya és grófjának ügye volt. Minthogy már egyszer ezen ügy az országgyűlési munkálatokkal foglalkozó választvány- ra bízott, ezen végzés nyomán Zágrábmegyének legujabb levele is oda vala utasítandó, ha az a' ellenék részéről rendkivüli pártoltatásra nem talált volna, s így történt, hogy a' kormány elleni kemény expectoratiók után, miben két egyed különösen jeleskedni serénykedett, megrostálva a' mostani kir. biztos személyes jellemét, a' kormánynak Tu- ropolya s grófja elleni eljárása sérelmesnek találtatván, ő felségéhez felirás intéztetett, mellyben kinyilatkoztatják, hogy a' commissionak helye nem levén, kérjük ő felségét: miszerint Turopolját ezen rendelvény súlya alól fölmenté- ni s a' turopoljai gróftot hatóságába viszszahelyezni mélt- óztatnák.

Felsőbb helyről, az előbbi gyűlésből történt előter- jesztésünkre, azon leirást nyertük, hogy a' katonaságot, mellynek megyénkben tanyázó legénysége, ugymond a' le- irat,—felére esökkentetett, szokott rendes uton és módon lássuk el: ezen k. leirat megyénkre nézve nagyon nyomas- ztó; mivel a' rendesen állomásozó katonaság egy részének elmentele után, sok ujoncz és gyakorlatra rendelt ló jött, s így a' fogyasztás nemesak nem kevesült, de a' lótartásra nézve szaporodott is.

A' nyomor s éhség megyénkben habár nagy is, hála az égnek! még messziről sem oly nyomasztó, mint más me- gyékben s ha megyénk mult évi decemberi gyűlésének végzete sikerülendett, akkor munkaképes adózóinkat a' leg- nagyobb szükségétől megmentettük volna újtermésig. A' kormánytól t. i. negyven ezer pengőftot kértünk kölcsön s e' pénzen, idővel a' nemességre tisztessékre és vagyonosabb

adózókra is kivetendő, s így ez uton viszatérítendő a szegény de munkaképes néposztály által, közmunkákat végzettünk volna. Erre azonban válasz még nem érkezett s minthogy a' rendes adót sem hajthatni be, pénztáraink is üresek, lelkes első alispánunk négyezer pengő frtnak 5 pet. kamattal kölcsönadására önként ajánkozott, s megkéretvén primás ő hercegsége is eziránt, habár számtalan költség van is terhelve, engedett a' megye kívánatanak s hat ezer pengő flot kölcsönadni kegyes volt.

Mivel tapasztaltattott, hogy a' rabok kényerűből el szoktak volt adogatni, adaguk egy fontra csökkentetett, azon megjegyzéssel: hogy igen sok jámbor és jóviseletűnek sincs ennyjük éhségök enyhítésére. Nemeskeblű első alispánunk néhány hónap alatt száz szegényt lát el meleg étellel naponként, az aranyos-maróti uradalom hasznobér-lője hason jótékonyaságban ötvenet részesít. Az esztergami káptalani részint gabona-részint liszt kiosztás által buzog a' nyomoruságot jobbágyai között enyhíteni, nemkülönben Keglevich János gr. ő exja is sok gabonát osztatott ki alattvalóji közt, s munkát rendeltetett roppant térségű erdeiben hogy alkalmok legyen szorgalom által maguknak élelmet szerezhetni.

Az aranyos-maróti uradalom hasznobér-lője folyamodványt nyújtott be, melyben kéri a' megyét: mentetnék föl hasznobér-lési adója azon részétől, melyet alhasznobér-lőji a' nekik átengedett koresmáktól, mészárszékektől s at. anélkül is fizetnek s így rajta némely tárgyakról kétszeresen vétetik meg az adó, mi reá nézve úgy mond annál nyomasztóbb, mivel minden forinttól, melyet hasznobérül fizet, három krajczár rovattott reá.

ERDELYI ORSZÁGGYŰLÉS.

(Az urbéri tartozások feletti tanácskozások folytatása.) XLV. Országos ülés mártius 20án. (kancellárválasztás tárgyában felirat, dézma.) A' jegyzőkönyv hitelesítése s az érintett felirat megállítása után elnök: Napirendre az 5ik t.cikk van kitűzve, mely a' tizedről szól. A' r. bizottság a' mostani rendszer helyett a' tized-megváltást javasolta. Úgy véli, hogy elsőben magát a' megváltás elvét kellene eldönteni. Méltóztassanak tehát ahoz szólni: elfogadják e' a' megváltás elvét, vagy a' régi rendszer mellett kívánnak maradni? Hunyad. e. k. A' r. bizottság a' tárgyalás alatti törvényjavaslatnak a' dézma általános megváltását tette alapjául. Szóla az urbér elején kimondotta küldőinek azon nézetét, miszerint ők semminemű általános megváltást, mely kényszerítéssel jár, nem fogadhatnak el. Ellenben a' szabad egyezkedésnek szabad tért kívánnak engedni, s abban, hogy a' dézma megváltása iránt földesur és urbéres között, az urbéri ügyek felügyelésére kinevezendő hatóság közbenjárásával szabad egyezkedés történhessék, megegyeznek. Tehát a' r. bizottság javaslatát nem pártolja. Küldőpszol. e. köv. Küldőji átlátván, hogy a' dézmálás által földesur és urbéres közt igen sok kellemetlen surlódás keletkezik; továbbá, hogy dézmaadással sok hátramaradást szenved egyfelől az urbéres, mert ha szorgalmasan műveli földjét, meg van büntetve szorgalmáért s minél többet természet szorgalma által, annál többet vesznek el tőle; másfelől, hogy a' földesurak is károsodnak, mert ha az urbéres rest, tőle semmi dézmat nem kapnak, ennél fogva kívánják kényszerítő törvényekkel kimondatni a' dézma általános megváltást pénzzel vagy napszámmal leendő megváltását. Miután ez el lesz határozva, fentartja jogát, hogy még a' részletekhez szólhasson. Vajda Hunyad e. k. Küldőji azt akarják, hogy az örökvaltságunk bár legkisebb ágáról addig szó se legyen, míg a' r. bizottság által tárgyalva s a' törvényhatóságokkal közölve nem leendő. Mivel tehát a' jelen törvényjavaslat egészen a' megváltás elvén alapszik, nem pártolja. Szében-szék nem akarja kimondatni a' megváltás elvét, mielőtt létesíthetősége meg nem lesz állítva. Vizakna e. k. A' népen valódi előhaladás szellemében segítség igényelné, hogy a' dézma minden azt érdeklő törvényekkel együtt merőben töröltessék el; de egy illy indítvány minden korszerűség mellett is a' mostani körülmények közt e' teremben csak üreshang gyanánt enyésznek el s ezért szóla kénytelen csak a' dézma megváltás mellett nyilatkozni; s elfogadván a' rendszeres bizottsági munkáltságban ajánlott megváltási módokat, bátorodik azokhoz még egyet javasolni. E' honban a' dézma legnagyobb részét a' kir. kinstár bírja, de érte még a' fejedelmek korától fogva a' földesuraktól hasznobéri díjt szed, még pedig oly igen csekély mennyiségben, hogy egy oly helységnek, melyben a' földesur szegény urbéreseitől 4-500 kalangya búzát s tetemes mennyiségű török búzát kap dézmában, dézmahasznobére alig megy 30 váltó flra. Már ha e' csekély díj a' kinstár által egyenesen az urbéresektől szedtetnék be, s ez által véresverítékek szerzeménye és terméke önhasznukra maradna, nem pedig a' mezőgazdasági iparra szerfelett nyomasztólag a' földesur gazdagulására szolgálna, akkor bizonyosan az urbéres sorsán sokkal nagyobb könnyebbítés eszközöletnék és jótékonyabban hatólag, mint egy két napszámmak

kevesbitése által. Végre minthogy a' dézmaadás nemcsak urbéres néposztályt, hanem igen számos szabad helység és városok községeit terhel s köztük szóla küldőt is, felhija a' törvényhozás figyelmét ezek iránt is, utasítása nyomán kívánván: hogy ezen szabad községek és városok is törvény által hatalmaztassanak fel dézmatartozásaikat az illető tulajdonosaktól örökösön megválthatni.

Küküllöm. e. köv. a' megváltás elve mellett szavaz. Udvarhelysz. e. köv. Pártolja a' megváltás eszméjét.

Felsőf. e. köv.: Európai híri gazdák által elismert igazság, hogy a' tized akadályozza a' mezei gazdaság felvirágzását. Mind a' mellett a' dézma hazánkban oly historiai jogai közé tartozik a' földesurnak, melyektől őt egy könnyen megfosztani nem lehet. Ez elvből kiindulva, utasítása értelmében permissiv megváltás mellett szavaz. Felhózzák ez ellen, hogy eddig is szabad volt, minden törvény nélkül, földesurnak és urbéresnek egyezkedni a' dézma-megváltás iránt. Szabad volt az igaz; de a' földesur vagy örökösei az illyen egyezést, 1-3 év mulva, ha tetszett, felbonthaták; szóla pedig azt akarja, hogy a' megváltás iránti szerződés felbonthatlan, örökös legyen. Kővár. e. köv. a' rendsz. bizottság javaslatát pártolja. Szamosújvár: Küldőji a' megváltás eszméjét általában pártolván, utasításul adák szólnak, hogy a' szőnyegen levő törvényjavaslat 6 §. szerint a' tizednek földdeli megváltását eszközölje, de úgy, hogy ez ne legyen kényszerített.

Fogarasz. Eszményileg fejtegetni e' tárgyat fölöslegesnek tartja, a' kérdés jelenleg csak az: miképen lehessen e' nyomasztó adót megszüntetni? Szóla erre nézve egyetlen helyes utnak a' megváltást találja. A' megváltás történhetik egyszerre és történhetik rendre; lehet továbbá engedélyezett és kényszerített. Szólnak utasítása nem tisztán az engedélyezett, hanem olyan megváltás mellett szól, miszerint a' földesurnak szabadságában álljon akár a' Czirák-urbérben, akár a' r. b. munkáltságban javasolt megváltási módok közül a' legcélszerűbbet választani; és így ő e' tekintetben a' mellett szavazhat, a' mi meggyőződése szerint legjobbnak a' megváltás érdemét illetőleg nem hallott elvetéseket, hanem a' létesíthetőségre nézve. Erre kíván tehát rövid észrevételt tenni. A' r. b. által javasolt módok egyike a' dézma évenként fizetendő bizonyos mennyiségű gabonávali megváltás; hogy ez nemcsak létesíthető, hanem kevésbé nyomasztó a' nálunk fenálló rendszerénél, bizonyítja azon tény, miszerint Bánságban a' tized megváltásnak éppen azon fajta divatoz s a' bánsági urbéres meg van vele elégedve. Másik a' földdeli megváltás. Felhózzák ez ellen, hogy most is az állományok kicsisége miatt levén panaszunk még jobban apasztani nem célszerű. Ezen állítás alaptalansága kitűnik azonnal, mihelyt fontolóra veszzük, hogy az urbéres nézve sokkal könnyebb földének egy tizedrészt egyszer mindenkorra átengedni a' földesurnak, mintsem minden földének tizedét évenként földesura számára megmivelnit s a' termékeket a' földesur eszérébe behordani. Szóla tehát a' megváltás elvét pártolja; mi a' létesítés módját illeti, akár a' Czirák-urbérben, akár a' r. b. munkáltságban javasoltak közül a' legcélszerűbb mellett szavaz.

Szék-vároas e. köv. utasítása szerint általában minden dézmat megváltani kíván, de azon megváltás, nem napszámmal, sem földdel, annyival kevésbbé természetben, hanem tiszta készpénzzel történjék, s mivel a' dézmálás némely városokban is divatoz, a' megváltást ezekbe is behozandónak tartja. Hátszegvár. e. k. utasításából kiindulva a' tized nézve még most a' jelenlegi állapotban maradáást javasolja, annyival inkább, mert a' mi megváltandó, azt a' földesurnak és földésznek ismerni kell, különben alkudozának nem eléggé ismert dolog körül.

Azonban a' tizednek önkéntes egyezkedés útján megváltását pártolja. Kézdivásárhely e. k. a' status quo v. a' permissiv megváltás mellett szavaz. Miként történjék meg ez utolsó, annak idejében hozzá szóland. Egy kir. h. A' r. biz. munkáltságát pártolja. Kolozsm. e. k. is pártolja. Bereczk és Zilah v. köv. kényszerített megváltást nem akarnak. Egy gr. kir. h. a' tized-megváltást a' r. biz. által javasolt mód szerint nem pártolja, mert a' mint a' földesurnak törvényes joga van az állományoknak urbéres hasznobétele alá adásáért bizonyos szolgálatot kívánni, éppen oly joga van a' dézmaadást is követelni. Egyébíránt azt, hogy a' dézma földesur és urbéres közt tetszés szerinti egyezés útján több évre v. örökösön is megválthatassék, nem ellenzi.

Marosszék e. köv.: 800 évvel ezelőtt egy szent király írta: „cui Deus decem dederit, deciman Deo det.“ Az idők változtak, s a' törvényidézett rendelete oda fejlődött, hogy „deciman det possessoribus.“ Szóla, mint székely követ, dézmat nem pártolhat; de nem pártolhatja a' megyékre nézve sem, mert ha egyszer kimondtuk, hogy a' föld kétségtelen szent tulajdona a' földesurnak, mondjunk ki másfelől az urbéresre nézve is legalább annyit, hogy véres verítékének gyümölcse neki is szent tulajdona. Az urbérestől azon földért, melyet izzadva mivel, hogy élhessen, a' földesur

napszámot követel; ha leróltta napszámát, ideje s erejének még hátralevő töredékeit az álladalom közterhei veszik igénybe, s miután nehéz munkájával a' kétszeresen megfizetett földön természetelt valamit, ismét előáll a' földesur s elveszi tizedrészt. E' nyomasztó viszonyokból, mond szóla, előbb utóbb bizonyosan eljövend a' kibontakozás ideje, és így a' földesur érdekeinek sokkal kedvezőbb, hogy váltságdíj fejében most kapjon bizonyos valamit, mintsem jövőre bizonytalan több elmaradjon.

Egy b. k. h. Meg levén győződve, hogy a' robotrendszer nem sokáig fog fenállani, minden alkalmat felhasznál, hogy a' megváltás mellett nyilatkozzék. Annyival inkább pártolja pedig a' tized megváltást, mert ez oly fajta a' tartozásnak, hol mindig többet vesz az urbéres, mint nyer a' földesur. Elvileg tehát a' megváltás mellett szavaz, s azt hiszi, hogy a' megváltás iránt lehet úgy intézkedni, hogy a' földesurnak nem hogy kára, sőt haszna legyen belőle. Krasznam. e. k. Pártolja a' kényszerített megváltást.

Egy gr. k. h. Nem szükség az embernek nagy közgazdasági ismerettel bírni, elég egy józan számítás arra, hogy meggyőződjék, mikint a' tized-megváltás ohajtandó. Nem kíván szóla a' tized elméleti bonczolgatásába elegyedni; általános elismert igazság, hogy a' földmivelésre nézve ez a' legnyomasztóbb teher s épen ezért megváltása minden polgárisodottabb országban részint sikerdúsán végbement részint utba van indítva. Angolhonban is, melyet a' birtok szentsége iránti tiszteletlenségről vádolni éppen nem lehet, s mely a' tized iránti orthodoxia hazája, a' tized kényszerített megváltásáról törvény van. Nálunk ez annyival ohajtandóbb, mert itt a' tized állása sokkal kényesebb, mint más országokban. Tudjuk ugyanis, hogy nálunk a' tehernek ezen fajta egy egész nemzet keblében ismértlen; tudjuk, hogy egy más oly nemzet kebléből, mely honunk törvényei által legkevésbbé kegyelt néposztályhoz tartozik, többen, érti az oláh telepeket, nem adnak tizedet; tudjuk végre, hogy a' tized hajdan más czélra volt szentelve, s jelenleg a' belőle jövő haszonnal arányban nem álló csekély díjért van a' földesurnak hasznobérbe adva. És kérde: egyezik e' a' helyes logikával azt állítani, miszerint a' földesurnak van joga a' tizedet örökösön hasznobérben bírni, az urbéresnek ellenben megváltani nines joga? Ha meggondoljuk tehát, milly ingatag alapon áll nálunk a' tized dolga, mennyi kellemetlenséggel jár behajtása, s becsét az általa terhelt nép eszkenő szorgalma mennyire kevesbiti; valóban éppen a' földesuraknak van érdekében ezen nyomasztó teher illő kárpótlás mellett megszüntetése. Szóla a' szabad egyezkedést czélra vezetőnek nem tartja; ott ugyanis, hol valamely intézkedést magasabb szempont igényel s a' czél végrehajtása sürgető, azt egyesek kényire s veszélyire bízni, annyit tenne, mint az általában üdvösnek itélt tárgytól a' czélszerű eszközök tagadni meg; mert hiszében abban áll minden törvény valódi fogalma, miszerint a' nemzet felbőjje, belátóbbjai s okosabbjai a' kevésbbé illyeneket kényszerítsék arra, mit a' honra s minden egyes polgárra nézve üdvösnek találjanak. Ezért habár az urbéri terhek más fajaira nézve talán hasztható lenne is a' megváltás, a' tizedet oly terhesnek tartja, hogy megváltását a' legsürgetőbb teendő közé véli tartozni. Mondják, hogy hiányzanak a' megváltási eszközök. De hiszen a' rendsz. bizottság ép olyan eszközöket vett fel, melyek nálunk is léteznek: robot, természetvények bizonyos mennyisége, és az urbéri földnek valamely része. Léteznén tehát eszközök, nem látja át, mi gátolhatná nálunk a' tized kényszerített megváltását. Ellenvetette egy m. gr. ur, hogy a' földnek egy tized része a' dézma értékének nem megfelelő váltságdíj. Ezt szóla is elismeri, s épen ez bizonyítja a' dézma terhes és igazságtalan létét, miszerint t. i. a' földesur nem az urbéresnek adott földéből, hanem az urbéres szorgalma gyümölcseiből veszi meg a' tizedet, mint ez a' rendsz. bizott. munkáltságban kellő részletességgel ki van fejteve. S a' bizottságot nem egyéb birta a' megváltás ezen fajának indítványozására, mint az, miszerint azt többen igen célszerűnek itélvén, meg vala győződve a' bizottság, hogy nagyobb földmennyiségnek elvétele a' közadó szempontjából nagy akadályra talált volna. Azonban tegyük fel, hogy a' földdeli megváltás nem célszerű vagy igazságtalan, és ne fogadjuk el, ott van a' megváltásnak még két eszköze: a' robot és állandóul meghatározott gabnamennyiség. És már az ezekre tett ellenvetés legkisebb nyomattékkal sem bír; mert igaz ugyan, hogy oly mennyiséget, mely a' dézma minden egyes évbéli becsének tökéletesen megfeleljen, találni lehetlen; de egyáltalában minden megváltásnál egy középmentesség eltalálásáról van szó s mindenütt, hol csak dézma létezett és megszünt, találtak oly közép mértéket, mely mindenik fél igényeit legméltányosabban kielégítette.

Tordam. e. köv. A' tizedet, mely mind vallásos mind alkotmányos életünkben mélyen gyökerezik, egyoldalulag megszüntetni helyesnek nem tartja; hanem a' megváltás útját elzárni nem akarván, a' földesur és urbéres közti egyezkedésnek szabad tért kíván nyitni. Tehát permissiv megvál-

tás. Dobokam. e. köv. hasonlóan a' permissiv megváltás mellett szavaz. Felsőfejtér e. köv. pártolja követársát.

Kóvár. főkap. b. megkívánja, hogy ezután is adjon dézmát, mint eddig. Aranyosszék e. k. előre bocsátva, hogy székelyföldre nézve a' tizedet csak annyiban véli alkalmazhatni, a' mennyiben az fenálló törvényekkel 's a' jelen országgyűlésen hozott határozatokkal megegyezik, a' r. biz. munkálat minden részét pártolja.

Egy kir. h. Szavaz a' dézmának terményekbeni adatása mellett. Belsőszolnok e. k. Küldöji a' földdeli megváltást ohajtják, hogy ha a' megváltás létesülhet, a' váltásdíj nyeresedő földdel járó közterheket a' földesurak hordozzák.

Egy b. kh. a' dézmának pénzzel megváltását nem pártolja, mert a' parasztnak nincs pénze, a' földdelit sem, mert a' földesurra nézve igazságtalan. Pártolja Hunyadm. k. Enunciatiót kér. Sokan: Enunciatio. Kézdivásárhely e. köv. Miután ezen törv. hozó test az urbéresi földeknek kényszerített örök megváltását permissiv uton sem engedte meg, és szóló az urbéresi föld tized terményét a' földesuri jogtól elváhaltnak látja, ennél fogva a' tized permissiv megváltását, mint utasításához leközelebb járó elfogadja. Háromszék e. k. a' r. b. munkálatára szavaz. Sokan: (Enunciatio.)

Elnök: A' dézma iránt három vélemény keletkezett. Egyik a' r. b. munkálatára szerint a' kényszerített, másik a' permissiv megváltást pártolta, harmadik a' most fenálló rendszert. Hajól fogta fel szóló elnök, a' két utolsó közt nincs különbség, mert úgy véli, hogy azok, kik a' mostani rendszer mellett vannak, egyszersmind azt sem kívánták kirekeszteni, hogy ha a' földesurnak és parasztnak tetszik, a' tized megváltása iránt egyezkedhessenek. Itten tehát csak e' kettő közt van a' kérdés: kényszerített megváltás e' vagy a' fenálló rendszer? A' többséget ez utolsó mellett látja.

Hunyadm. e. k. Midőn először volt szerencsés a' dézma iránti véleményét nyilvánítani, a' dézma-megváltást az urbéri ügyekre felügyelő hatóság közbejöttével szabad egyezkedésre kívánta bocsátatni, 's minthogy ez szerződést feltételez, az irántai gondoskodást akkorra halasztja, midőn a' kk. és rr. az urbéri kötésekéről fognak intézkedni. Most a' dézmálás módjáról következőben terjeszti elő vélekedését: 1) Minden külső állományal bíró urbéresi, a' mivelés alá tartozó földben természetű minden gabonafajból a' földesurnak az Approb. 3. r. 5ik tit. 2ik art. nyomán a' tizedet, vagy a' hol gyakorlatban volna, a' kilenczedet természetben kiszolgáltatni köteles. Továbbá 2) a' telki állomány, ehez tartozó rétek, ugy ezek pótlására adott szántóföldekben természetű bármely gabonafajból tized a' földesurat nem illet; ellenben a' rétekből, habár fel nem szántatnak is, de kaszálóképen használtatnak, a' mint szinte azon szántóföldből, melyet az urbéresi a' földesuraság jóváhagyásával gyümölcsössé vagy szőlővé változtatott, tekintetbe vétetvén a' bevetendő mag faja, a' rendszerint természetű, ha kivántatnék, az urbéri ügyek felügyelésére maga rendén megállítandó hatóság által eszközzendő egybehasonlítás szerint a' tized kiszolgáltatandó; a' tizedet már egyszer kiadta földben még azon évben lett természetű pedig a' földesurnak semmit sem tartozik adni. 3) Az urbéresnek a' tized, vagy hol szokásban lenne kilenczed természetben való kiadását megelőző tizedelésnek későn végbevitel miatt eredhető kára megelőzése tekintetéből kívánja szóló végeztetni, hogy mi helyt az urbéresek akár az egész határban, akár annak valamely dülőjében az aratást elvégzik, ha a' község előjárójai jelentést teendnek az iránt a' földesuraságnak vagy tisztjének, az a' jelentéstől számlálendő három nap alatt, (a' közbejött ünnepek kizáratván) minden további halasztás nélkül tartozik a' termésből járó tized- vagy hol szokásban lenne, kilenczed-illetőséget akár az egész határban, akár annak csak egy dülőjében kijegyezni, mit ha elmulasztana, ezen határidő eltelté után, szabados lenne a' község az illető falubíró és esküdtek által a' földesurat illető részt kiszakasztani, 's annak helyén leendő hagyatása mellett, a' magagát behordani. 4) Egyébiránt a' dézmát 's hol szokásban lenne, kilenczedet maga természetéből tartozik minden urbéresi az azt természetű határ azon helyére, hová a' földesur ki fogja mutatni, elhordani; hogy ha pedig a' földesurnak azon jószágbeli csúre a' megtizedelt határon kívül esnék, az urbéresi maga természetű tizedét v. kilenczedét oda is tartozik elhordani; azonban ezen fuvar által a' helység határain kívüljövét és menethetendő szolgálat urbéri tartozásába feltudandó. 5) Valahol a' tized v. ha szokásban volt a' kilenczed természetben kiszolgáltatandó gabona helyett szemül bizonyos mennyiség adatása, v. valamely szolgálat nemébeni megváltása felett a' földesur és urbéresi közt valamely egyezés létezik, ennek tartalma alább az urbéri kötésekéről szóló cikk értelmében követendő. 6) A' tizednek vagy hol szokásban lenne kilenczednek megváltása felett a' földesur és urbéresek között az urbéri ügyek felügyelésére maga rendén megállítandó hatóságnak közbejöttével egy vagy több évre szabad egyezések tétethetnek. 7) A' borból járó tized, vagy hol szokásban van, a' kilenczed, azon

mértékkel vétessék, mellyel a' termés heméretett. 8) A' bárány-, gidó-, malacz- és méhraj-, hol pedig szokásban lenne, juhdezmát ezután is megadni kötelesek az urbéresek, a' bárány-, gidó-, malacz- és méhrajra nézve megjegyezve, hogy a' tizeden aluli minden bárányért 4 kr., gidóért 3 kr., malaczért 4 kr. és méhrajért 6 krt tartozik fizetni. 9) Ezen törvényekben tett rendelkezések a' székelyföldre, mint a' hol alaptörvényeink értelmében a' tizednek helye nincs, ki nem terjednek, az eddigi gyakorlat maga épségében megtartatván. Szóló ajánlja ezen indítványát a' kk. és rr. figyelmébe. (Sokan pártolólólag felállanak).

Udvarhelyszék e. k. Sem a' tanácskozás rendével, sem az országban divatozó gyakorlattal meg nem egyezik az ugynevezett kisebb dézmának a' nagyobbali összevegyítése. A' felolvasott szerkezet szerint bárány-, gidó-, 'sat. dézmát minden urbéresi tartozik adni. Már ezen dézmát ott is megkívánja, hol szokásban nem volt, valóban igazságtalan is. A' többség elhatározza ugyan, de a' ki akarja, tudja, hogy a' nagyobb és kisebb dézma törvény és gyakorlat szerint merőben különbözik egymástól. Egy k. h. Nem lát semmi törvényes különbséget. Dobokam. e. köv.: Némi módosítással pártolja a' hunyadmegyei javaslatot. A' dézmálásra 8 napot kíván engedni.

Középsz. e. k. Miután szóló a' véleményezett általános megváltástól esedett, az urbéresek sorsa némi könnyítés végett küldöji nevében a' kisebb urbéri dézmákat eltöröltetni kívánja. Krasznam. a' dézmálás módjára nézve Hunyadot pártolja, a' kisebb dézmát taxa mellett el kívánja töröltetni. Kolozsm. e. k. Hunyadm. javaslatát kevés módosítással pártolja. A' gabonatermesztvényekbe a' pityókat és fümagvakat nem érti belé; tisztán csak szemes gabonát akar érteni. A' szántóföldek pótlására adott kaszálókrol csak azon esetben kíván tizedet, ha az urbéresi felszántja és gabonát természetű bennök. A' bárány-, gidó- 'sat. dézmát külön kívánja tárgyalni a' VI. törvényjavaslatban, hol megváltandóknak fogja indítványozni. (Folyt. köv.)

TÁRSULATI ÉLET.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. Emlékeztetbe hozatik hogy a' XVIII. nagygyűlés által 1846ban kitűzött ezen törvény tudományi jutalomtételre: „adassanak elő az ügyvédeknek a' bírák és felek iránti viszonyaikban mutatókozó hiányok, mellyek az igazság-kiszolgáltatást nálunk nehezítik, 's egyszersmind azon mód, miképp kelljen e' viszonyokat legjobban elrendezni 's az ügyvédi kart a' tekintély azon fokára emelni, hogy nemes feladásának kellőképp megfelelhessen“ a' pályamunkák beküldetésének határnapja folyó évi június harminczadika; midőn azt, az író nevére rejtő peccsétes levélre hivatkozó jellegével, alulirt veszi által. A' beküldött másolat, melly ki nem adatás esetében is az akademia levéltárában marad, a' nélkül hogy a' szerző a' munka sajátjogi jogát elvesztené, idegen kézzel és tisztán írva, lapozva és kötve küldessék; különben az ily pályáirat visszautasítandó levén, mint egygyel a' mai ülésben is történt. Ha a' jelgés levél felbontatása után kiteszenék, hogy a' munka saját keze írása a' szerzőnek, ez a' jutalomtól esedik. A' jutalomra vagy tiszteletdíj mellett nyomatásra méltóknak ítélendő pályamunkák szerzőinek szabadságukban áll a' jutalom és ezentul nem ivszámra hanem általában megszábandó tiszteletdíj (mellékjutalom) kivétele után, munkáikról mint tulajdonukról tetszésök szerint rendelkezni. Kelt Pesten, a' magyar t. társ. kisgyűléséből április 1én 1847.

D. S ch e d e l F e r e n c z, titoknok.

M. Gazd. egyesület martiusi közgyűlésének folytatása: 5ör. E' tudósítás előterjesztése után egyesületi előadó Fényes Elek ur felkelvén a) az 1847. Mezei naptárt illető számadását ülés színén az elnökségnek benyújtá. b) Fölolvasá azok neveit, kik nála magokat száma 22ten rendes és részvényes egyesületi tagokul aláírák 's végre c) némely hivatalos viszonyok fejtegetése után előadói hivataláról lemondott. Fényes urnak a' Mezei naptárt illető számadásai megvizsgálás végett a' kormányzó választványhoz utasítottván, a' lemondás elfogadtatott. Ezek után 6or következő indítványok tétettek hogy, a) az egyesületnek minden köz- és szakosztályi üléseire minden Budapesten lakó tag személyesen hivassék meg, b) hogy a' jegyzőkönyvek rendszeresen hitelesíttessenek; hogy c) bevétellel és kiadással járó egyesületi vállalatok kezeltetése a' pénztárnok körében öszpontosíttassék 's a' mennyiben ily pénzkezelések a' pénztárnok körén kívül egyes tisztviselők által eddig vezeltettek, azokról számadás készíttessék 's ezek megvizsgálására bizottság nevezessék 's hogy d) a' M. Gazda című gazdasági folyóirat ezentul minden politikai pártszínezettel való kaczerkodástól eltítatván, a' pártatlan irány megőrzésére szinte bizottság nevezessék. Ezen indítványok közül az első, szímellynek célja közérdekben áll 's eddig is lehetőleg szem előtt tartatott, ugy a' második indítvány is,

mellyre nézve a' fenálló határozat eddig is megtartatott, minden észrevétel nélkül elfogadtatott. A' harmadik rendbeli indítványra nézve, miszerint minden pénzbeli kezelést ezentul a' pénztárnok maga vigyen, a' kívánt határozat az egyesület mult januáriusi közgyűlésén különben is már meghozatván, még csak a' felett forgott vita: vajjon az egyes tisztviselőknek még függőben levő számadásaik a' kormányzó választvány után 's az alapszabályok által meghatározott uton, vagy külön bizottság által vizsgáltassanak e' meg? 's e' kérdés szavazatra bocsátatván, 44 szavazattal 28 ellen a' bizottsági eljárás fogadtatott el. Minek folytán e' bizottság tagjaul Patay József elnöksége alatti Ilkey Sándor, Csanády Ferencz, Steinbach Ferencz és Brünek József urak kiáltattak ki. Végre 7er sürgettettvén az egyesületi pénztárnok-megválasztás, azzá felkiáltás után Zisk a' Károly nevezett ki, az előadói hivatalra nézve pedig a' helyettesítés is szóba hozatott 's esődhirdetés határozatott el. (Folyt. köv.)

DUNATISZAI CSATORNA.

Midőn a' dunatiszai csatorna-társaság az iránt biztositatik, hogy ezen, hazánk minden érdekeire nézve szerfölött fontos vállalat ügye még folyvást kedvező tárgya az illetők buzgó törekvéseinek, mellyek a' pénzviszonyok derültével még szebb reményekkel kecsegtetnek: egyszersmind ezen csatornaügy minden pártfogóji, részvényesei és az előleges költségeket ajánlásaikkal felező t. cz. aláíró urak tisztelettel tudósítatnak, hogy f. é. június 9kén Pesten a' nemz. casino teremében este 7 órakor közgyűlés fog tartatni, mellyre minden alapító, aláíró és ügybarát annál inkább megjelenni kéretik: mint-hogy ekkor a' csatornaügy körüli eldöntő intézkedés, valamint egy előre nem látott és a' társasági pénztárt terhelő követelések jóváhagyandó kiegyenlítése elhatározandó lesz.

Ez alkalommal az is nyilvánítottatik, hogy az utolsó közgyűlés azon határozata: miszerint az előleges költségekre megajánlott pénzösszegnek a' társaságot akkori időben illetett követelések kiegyenlítése után fenmaradandó része az aláírók közt aránylag kiosztassék, mindeddig teljesedésbe nem mehetett azon oknál fogva, mert több aláíró a' megajánlott összeget többszöri hivatalos felszólításra sem fizette be, némellyik ezen késedelmességet, melly miatt a' végső számadás nem fejezetheték be, következőleg a' kiosztás sem eszközöltheték, azon kifogással mentegetvén, mintha az hírlapok után jelentetett volna ki: „hogy 1845d. évi jun. 3án tul a' befizetések el nem fogadtatnak.“ Az akkori hivatalos nyilatkozatok csak az aláírást zárták be, minthogy akkor épen az aláírt, de azért még be nem fizetett mennyiség a' kívánt összeget többnyire mindazon hivatalos nyilatkozatok után fizetettek be: ugy azon kötelezettség maiglan azon t. cz. aláírókra nézve, kik eddig nem fizettek, fenáll, minél fogva ezek újra felszólítatnak: miszerint az aláírt összeget v. Wodjaner S. ur Szeged e. levő irodájában, vagy Wodjaner és fia kereskedelmi házában Pesten mulhatlanul f. é. apr. 30káiig annál inkább sziveskedjenek befizetni, minthogy azok különben a' törvény után lennének behajtatandók. Pesten, martius 20kán 1847. Az elnökség meghagyatából: — V é b e r J á n o s, titoknok.

KÜLFÖLD.

PORTUGÁLIA. Portugáliában jelenleg három fő párt uralkodik, mellyek ketteje mostanra nézve a' harmadik ellen szövetekezett azon bevallott nézettel, hogy amannak bukása után egymást közt viaskodjanak az uralom miatt. Első a' királyi, ki dom Pedro szabadságoklevelét országalkotványul kiáltá ki. Párthivei, kikhez az ország legjobb 's hazafiassb férfiai számíthatók, egymástól abban különböznek, hogy némellyek a' királyi hatalmat még inkább akarják kiterjeszteni, mint társaik, de különben tökéletes egyetértés uralkodik köztük. Costa Cabral, előbb fótámasza e' királyi pártnak, ebben számos személyes ellent szímlál. Másik párt a' miguelisták, kik magokat előnyleg királypártiaknak nevezik. Ezek a' királyt eltávolítani, dom Miguelt trónra helyezni, a' papi rendeket pedig visszaállítani akarják. A' miguelisták egyébiránt szinte két részre oszlanak, azokra t. i. kik a' lamegoi régi törvények szerint a' koronának csak korlátozott hatalmat akarnak adni 's azokra, kik a' királyt absolut uralkodónak kikiáltani 's a' dom Miguel uralma alatt 's Pombal előtt szabadtékosok (fidalgók) által élvezett minden kiváltságot ismét életbe léptetni szándékoznak. A' miguelista párt legerősebb Bragában 's az ország éjszakkéleti tartományban 's áll leginkább némely nemes 's szabadtékos családból, valamint a' dom Pedro által megszüntetett egyházi rendek egykori tagaiból, a' világi papság nagy részéből 's napszámások és kisebb bérlőkből. A' harmadik nagy párt — a' legszámosb, de egyszersmind terveiben legmegoszlottabb, a' most republicai zászló alá gyűlekvő férfiak, kiknek élén Sa da Bandiera, das Antas, Loulé marquis 's más eléggületlen és nyugtalan jellemek állanak. Ezen párt valóban több különböző osztályból áll,

kik, ha bevallott céljuk: a királynő megbuktatása, sikerülne s ha aztán a miguelistákat is le bírnák győzni, tüstint új harcot kezdenének magok közt a hatalom és uralkodás miatt. Két republicanus párt létezik közöttük, egyik, mely Portugáliából egy magában álló független republikáncát akar képezni s másik, mely, „iberiai republica“ cím alatt Spanyolországgal szövetséget szándékozik. Végre még egy, a republicanusokkal összekötött párt létezik, mely azt akarja, hogy a királynő, legidősebb fia részére lemondván, uralkodni megszűnjék; ezen párt már is több helyütt kiküldt a királynő letételét s a kormányosság felállítását, mellynek nevében a végzemények kibocsátandók s a közgazgatás gyeplője vezetendő lennének. Mindezen elősorolt pártfő és alosztályzatok közt ismét különféle véleményárnyéklatok léteznek, mellyek fokozatit előszámlálni akárni sikeretlen munka leendne. Vannak ugyanis septembristák, tiszta septembristák, moderadók, ordeirók, arsenaleirók, cartisták, 1838ki alkotmányosdiak és számtalan más, kik most mindnyájan egymásközt összekevertetvék, úgy hogy méltán kétségbe eshetni az iránt: vajjon fog e még ezen zavarból világosság s béke származhatni?

ANGLIA. Mart. 26ai alsóházi ülésben többi közt O'Brien kérdé: vajjon a kormány nem szándékozik e mostani parlamentgyűlésen az irlandi státusegyház jövedelmeinek egy részét katolikus s protestánsok javára egyaránt fordítandó célokra használni? továbbá: vajjon az irlandi képviselők száma szaporítandó e vagy nem? Russell lord mindkét kérdésre tagadólag válaszolt. Sir Douglas kérdé: vajjon a hadszolgálati idő-megszorítást illető bill bírja e teljes megelégedülést Wellington herczegnek mint a hadsereg főparancsnokának? Russell felelé, mikép a' terv elé lőn a herczegnek terjesztve s ez több közlést intézett iránta már a kormányhoz; válaszoló azonban még semm közlellet nem szólhat a' terv sorsáról.

A Globe egy cikke portugál ügyekről s illetőleg angol közbejárulásról értekezvén, következő zárokoskodást használ: „a' kár, mellyet külföldi kereskedésünk egyik fontos ága szenvedni fogna, egyetlen ildomos ok angol közbejárásra. Saját magunk s a' portugál nép érdekében felelősségre, hogy az utóbbi olytén kormányt bírjon, melly életet s tulajdonát oltalmazni képes legyen. A' mostani kormány nyilván ilyen. És ha most újra be fogna iktatni, semmi eset-

re nem valószínű, hogy magát csak egy évig is fen bírni tartani. A' mostani lázadás elnyomatása a' nélkül, hogy eleje vétetnék ismétli kitörésének, haszontalan fogna lenni. Hihetőleg nem lenne tartós egy idegen közremunkálással előidézett közbejárulás. A' portugálokat magokra hagyni viszályuk lecsillapítását illetőleg annyit jelentene, mint a' békére még igen sokáig várakozni, melly ez esetben, ha létesülné is, igen nagyon rövid fogna lenni. Mindazáltal hajlok vagyunk az utóbbit két mód közül minden tekintetben jobbnak tartani. — A' portugál nép kormányzása portugál mesterség s inkább az ő dolgok mint a' miénk.“ — Bár elhozna a' nemzetek nemtője azon időt, midőn az utóbbi szavakban kimondott nagy elv minden nemzet keblében valóslásra jutna. Az egész emberiség érdekében kívánatos ez.

FRANCZIAORSZÁG. A' tengerészeti kormányosztályban rendkívüli munkásság uralkodik, mit a' legújabb főtisztí kineveztetések is elégségesen bizonyítanak. Joinville herczeg még folyvást Toulonban van, hova nem rég hajózott s hol most hat sorhajó áll vitorlakészen, mellyek több gőzös s kisebb naszáddal együtt a' paranesi alatt állandó gyakorló hajóesapatot képezendik.

A' francia mezőgazdák gyülekezete legújában nagy kérdéseket feszegete. Védlet e vagy szabad kereskedés? volt a' jelszó. A' védpárt ugyan tulnyomó volt s némellyek azt kívánták, hogy a' gyülekezet állandó bizottságok nevezzen a' védleti érdekek fentartására. Miután ez azonban a' gyülekezet célján s felhatalmaztatásán tulesett, hálá-kifejezés határozatott a' kormányhoz ideiglenes előgondoskodása miatt a' kikötők megnyitásban, azon kérréssel mindazáltal, hogy a' honi természetvények tovább is védessenek, jöllehet el lőn ismervé, mikép a' védrendszer alatt a' mezőgazdaság sem azon tökélyt nem érte el, mellyre képes, sem a' telekadóval s jóságár nagyságával arányos jövedelmet nem ad. Hallhatók valának egyes szövatok, mellyek a' védrendszert háromszoros családskép — a' közérdek igazság s hazafiság családásaul állíták elő s annak fokontint korlátoztatását indítványozták. A' gyülekezet azonban megelégtült csupa vágygyal az italdót illetőleg, nem ugyan hogy az tüstint szüntessék meg minden kárpótlás nélkül, hanem hogy a' státus és városvámokon felényigre esőkentessék le. —

Strassburgban mart. 20án délutáni 3 óra táján pompás tavaszi időjárás mellett egy melléknapot vettek észre.

„A' viharos idők erős tölgyei közül“ ismét egy dől ki. Drouot gróf altábornagy, részese a' esászárság minden hadjárásnak, Napoleon rendületlen párthive s követője Elbába, ki a' waterlooi népesata után a' megvert francia sereg maradványait Laon falai alatt gyűjté össze, s kinek becsületessége, Napoleon saját szavai szerint, beillett volna a' Cincinnatusok korába, Nancyban, életének 73d. évében meghalt. A' szegények egyik legnagyobb jótétőjüket vették el benne.

A' sz. pétervári czári bank egyik igazgatója Párizsba érkezett, végalkura lépendő a' francia bank részéről o-hajtott kölesön iránt. — Herczeg Polignac Gyula, Xd. Károly egykori minisztere mart. 29kén 67 éves korában meghalt. O' Connell Párizsban egy nagy küldöttség tisztelég látogatásával. Montalembert gr. vezérleése alatt, ki mint a' küldöttség szónoka, köszönetet mondott neki vallásszabadság ügyébeni közérdeimért. A' párizsi érsek s Larochejacquelin marquis is meglátogatták őt. Párizsból nem sokára Olaszországba szándékozik utazni.

OLASZORSZÁG. A' marseillei Semaphore következőt ír a' római ügyekről: „a' kormány dícséretes eszély s mérséklettel halad az ország szükségivé vált reformok pályáján. A' bíráló (censura) Rómában eddigelő kiállhatlan volt. Az épen megjelent rendelet böles, törvényes szabályokat állit a' szeszély s önkény helyébe. A' bírálótanács tagjai Róma legtanultabb s kitünőbb férfiai közül választottak. — S fájdalom! a' rendelet megjelenése megfontolatlan s kétségkívül pártszellem-szülte demonstrációra nyújtott alkalmat. Azon hir terjesztetett el, i. hogy a' rendelet ráklépés inkább mint előhaladás s előli Róma új sajátját. Ekkép történt, hogy éjszaka a' rendelet fölött állt pápai czimert leszakasztván, ennek helyébe XVII. Gergely czimerét függesztették; nemkülönben Gizzi bibornok aláírása helyébe Lambuschiniét tették. Azonban ezen izgatás szerencsére nem sikerült s a' tévutra vezetett közönség elvégre megismeré valódi becsét IXd. Pius jótékony intézkedésének.“ Anyi való, hogy a' mostani pápa sok elődénél szabadabbelvű s népe és országa javát előmozdító reformokat szívből o-hajt s tehetsége szerint létesiti.

29ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Duna-gőzhajózás.

Naponként indul egy gőzös Pestről Győr, Pozsony és Bécs felé érintve a' közbeneső kisebb állomásokat is.

Elindulási időpont reggeli 6 óra.

A' Győrbe szándékozó t. ez. utazók Gönyőtől külön gőzösen szállítatnak kitűzött helyökre.

Pestről Zimonyba Eszéken át minden kedden indul egy gőzös.

Petről Zimonyba Tittelen át minden pénteken egy gőzös.

Pestről Drenkovára minden vasárnap és szerdán.

Elindulási időpont reggeli 6 óra.

Összekötetési utazás Konstantinápolylyal.

(Verbindungsfahrten mit Constantinopel.)

Vasárnap 4ik és 18ik aprilisben a' török részen.

Vasárnap 11ik és 25ik aprilisben az oláh részen.

A' t. ez. utazók igen kéretnek, hogy utipodgyászukat a' gőzös elindulása előtti napon, legfőljebb esti 8 óráig méltóztassanak feladni a' hivatalban, mivel indulás napján a' hajóra semmiféle podgyász sem vétethetik fel s az ezen nap reggelén feladott pogyászok csak a' legközelebb gőzössel küldethetnek el.

Pest, april hóban 1847.

Gőzhajózási hivatal.

A' tolnai szeder-selyemegylet tavaszi rendes közgyűlését folyó esztendei april 19ik napján reggeli 10 órakortartandja Szegzárdon a' ns megye házában; melly határidőre azon t. ez. részvényes urak, kik az 1846ik évre fizetni kellő részvénytartozásukat le nem róják, a' mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének 20ik sz. alatt hozott végzés értelmében az alapszabályok 16ik szakaszának utmutatása szerint, az egytől ki lépteküi fognak tekintetni; s minthogy ezen mód szerint a' mult évi májusi közgyűlésben az egytől eltávoztaknak tekintett t. ez. volt részvényes urak közül többen visszalépni kívánának, az egylet ezen kívánatot, mint az alapszabályok 11ik szakasza értelmében, az e' végre egyszersmind kijelent tavaszi közgyűlésen, tárgyalás alá veendi, miről az illető részvényes urak ezennel tudósittanak. — Az 1846ik esztendei szeptember 24ik napján tartott választ. ülés 36ik sz. határozata következtében. — Stann Ferencz egyleti jegyző. 2—2

Árverési hirdetés.

A' nagyméltóságú m. k. udv. kincstár kegyes engedelméből közhírre tétetik, miszerint a' diós-győri k. k. urodalomhoz tartozó Kis-Győr helység határában található 682 1/4 hold majorsági szántóföldek f. eszt. aprilis 24én Miskolczon a' kormányzó lakban tartandó nyilvános árverés utján a' leg-

többet ígérőnek, f. e. november 15o napjától számított 3 évre haszonbérbe fognak kiadani. Az árverésben részesülni vágyók a' szükséges bánatpénzzel és elegendő biztosítékkal ellátva, az árverési feltételeket a' diós-győri k. k. irodában eleve megtekinthetik. 1—3

Jótékony vigalom. A' fejmérgyei építendő dolgozó rabház alapítókéje növesztése végett f. é. máj. 8ára Baracsán táncvigalom rendeztetik, mellyre a' t. ez. résztvenni akaró ügybarátokat szives tisztelettel meghija a' baracska közbirtokosság.

† Ifj. Szabó Pál urnak majd minden hazai újságban érintett, vagy közlött valomásából a' t. ez. közönség értesítetük, miszerint egy gyáralapító társasági részvény, mellyre 625 pft. lenne befizetve, birtokában volan; ifj. Szabó Pál ur azt legalább vagyona felszámításában előhozza. Minden netaláni félreértés elkerülésére bátor vagyok jelenteni, hogy azon C. osztály 67dik számú ideiglenes részvény, mellyre ifj. Szabó Pál ur csakugyan 625 pftot fizetett volt, eltávozása előtt, i. 1846. szeptember 17én általa saját keze aláírásával mostani birtokosára rubáztatott által, ennek következtében mostani birtokosára általam a' könyvekbe átíratott és azóta tökéletesen befizettetvén, C. osztály 24ik számú eredeti részvényt a' f. is eszerítetett. A' gyáralapító-társaság könyveiben ifjabb Szabó Pál ur azóta, mint részvényes nem fordult elő.

Pest, 1847. mart. 31. Schullerck Agoston, a' gyáralapító-társaság pénztárnoka.

Haszonbérlet.

Melly szerint a' nagyváradi k. kam. uradalom részéről e' folyó 1847dik évi május hó 3dik napján tartandó nyilvános árverés utján tek. ns Bihar megyében helyeztetett s a' fentebb nevezett kincst. uradalomhoz tartozó Váralja, mezővárosában az ugynevezett gilyányi koresma szentén e' folyó 1847dik évi november 15o napjától számított három folyvást következő év-

re a' többet ígérőnek a' m. k. udv. kincstár jóváhagyása mellett haszonbérbe fog adatni. —

Mellyhezlépest a' bérleni szándékozó a' mondott napon V. Velenczén délelőtti órákban a' kormányzó kir. kam. ügyvédi hivatal irodájában tartandó nyilvános árverésre 44 pftnyi bánatpénzzel ellátva meghívatnak; hol az árverés — ugy a' szerződési feltételek eleve mindenkor megtekinthetők. V. Velenczén, februarius 23án 1847. 1—3

Birka eladás. Tekintetes nemes Komárommegyében, szendi majorban Tatához 2 óra járás, 200 darab nemesített nagy fajtájú anyabirkák bányáikkal együtt eladók. Szend, martius 20án 1847. Micheller Jakab bérlő. 3—3

Árverési hirdetés.

A' nagyméltóságú magyar kir. udvari kincstár kegyes jóváhagyásából közhírre tétetik; hogy az 1846ik évi k. k. tokaji uradalmi termésű 109 hordó három puttonos aszú, nemkülönben ugyanazon évi tolesvai

termésű 21 hordó két puttonos mászlás borok folyó év aprilis 27d k napján Tarcazon a' k. k. tiszitartói lakban tartandó nyilvános árverés utján a' legtöbbet ígérőnek készpénz lefizetése mellett eladatni fognak. 2—3

Hirdetés.

A' Győrött felállított mesterképező intézetnél alkalmazandó két rendes, külön-külön 500 pftnyi épvénzzel ellátandó tanítói állomás elnyerése végett a' győri tan-

nulvany kerületi főigazgatóság előtt tartandó pályázat határnapja folyó évi junius 24re tűzetett ki. Kelt Pesten april hó 6án 1847. Szoblahői Pálma Elek, a' magyar kir. tud. egyetem tan. hites jegyzője. 1—3

Gabonaár váltógarasokban.

	Tisztalibura	Kétszeres	Rozs	Arpa	Zab	Kukorica
Pesten, april. 6. (pesti m.)	315	—	—	210-224	110-120	240-245
Veszprémben, „ 1. (poz. m.)	220-230	190-200	180-185	130-140	80-85	155-160
Temesvárott, mart. 26.	227-235	—	—	136	83	157
Győrött, „ 27.	210-221	188-200	170-180	135-140	74-76	154-160
Mosonyban, april. 1.	205-215	—	170-188	120-140	74-83	150-165
N.Szombatban, mart. 26.	195-210	—	176-185	137-146	78-83	—
Pozsonyban, april. 2.	220-230	—	188-190	140-145	80-83	172
Miskolczon, mart. 31.	205-210	195-200	185-190	155-160	64-65	160-165

Statuspapir- és részvény-árkelet.

	1591 1/2 fr.	100 fr.
bankrészvény	1591 1/2 fr.	100 fr.
1834ki 500 p.ftos kölesön	765 „	bécs-glognitz vasut 400 fl. 100 ft. 130 3/4
1839ki 250 p.ftt	298 1/2 „	pozsony-nagyszombati „ 100 „
Eszterházy 40 fr. sorskötel.	63 1/2 „	középponti „ (100 fr.) 98 1/2 „
Cs. kir. arany 4 fr. 36—38 kr.	—	duna-gőzhajózási 500 fr. „ 635 „